



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Martinem Láníčkem v právní věci

žalobce: **I. M.**, narozený X
státní příslušnost Ukrajina
t. č. v Zařízení pro zajištění cizinců
Vyšní Lhoty 234, 739 51 Vyšní Lhoty

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM-180/LE-VL12-VL15-PS-2021, ze dne 21. prosince 2021, ve věci zajištění

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Rozhodnutím identifikovaným v záhlaví tohoto rozsudku (dále též „napadené rozhodnutí“) rozhodl žalovaný o zajištění žalobce v zařízení pro zajištění cizinců podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona číslo 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o azylu“), a to do 7. 4. 2022.
2. V odůvodnění rozhodnutí žalovaný mimo jiné uvedl, že žalobce na území České republiky vědomě pobývá opakovaně neoprávněně, bez povolení k pobytu, odmítá dobrovolně vycestovat, opakovaně ignoruje nařízení o opuštění České republiky, čímž vědomě maří výkon úředního jednání, nemá zde žádné zázemí, ani rodinné příslušníky. Žalovaný dále konstatoval, že žalobce o mezinárodní ochranu požádal až po jeho zadržení policií a zajištění za účelem realizace vyhoštění, přičemž z jeho výpovědi nevyplývalo nic, co by mu bránilo v podání dřívější žádosti. Z jeho jednání je tak zcela zřejmé, že žádost o mezinárodní ochranu podává vždy pouze ve snaze oddálit, zmařit nebo znemožnit realizaci vyhoštění. Nelze tak ani rozumně předpokládat, že by své jednání změnil a respektoval zvláštní opatření podle zákona o azylu. Dobu trvání zajištění odůvodnil žalovaný tím, že předpokládá ukončení řízení ve věci mezinárodní ochrany ve lhůtě 90 dnů (§ 16 o zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné žalovaný přes závěr o účelovosti žádosti aplikovat nebude) a s ohledem na předpokládaný odkladný účinek téměř každé žaloby ve věci mezinárodní ochrany je nutno počítat také s prodloužením této doby o dalších 15 dnů na podání případné žaloby. Po připočtení průměrné lhůty pro doručování v délce 5 dnů stanovil žalovaný dobu zajištění v délce 110 dnů.
3. Dne 12. 1. 2022 podal žalobce proti výše uvedenému rozhodnutí žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě (dále též „krajský soud“). Napadenému rozhodnutí vytkl, že v rozhodnutí není uvedeno, čím přesně by byl narušen průběh správního řízení ve věci mezinárodní ochrany. Podle žalobce je zcela zjevné, že chce setrvat na území České republiky, tudíž je velmi nepravděpodobné, že by se vyhýbal hladkému průběhu azylového procesu, který je zcela v jeho zájmu. Žalobce dále v žalobě zdůraznil, že nepáchal žádnou trestnou činnost, pouze zde byl po nějakou dobu nelegálně, ovšem kvůli tomu jej nelze automaticky odsuzovat jako osobu, která nerespektuje právní řád, neboť společenská škodlivost takového jednání je velmi nízká a měla by tak být zohledněna, neboť nebyl nikterak narušen veřejný pořádek ani nebyly ohroženy jakékoliv individuální či společenské zájmy. Žalovaný navíc sám své závěry o účelovosti žádosti o mezinárodní ochranu vyvrací, když v závěru říká, že nebude uplatňovat § 16 odst. 1 písm. h) zákona o azylu. Žalobce dále namítl, že neexistuje žádná povinnost požádat o mezinárodní ochranu okamžitě při vstupu do České republiky, ale žádost může být podána fakticky kdykoliv, pokud objektivně existují důvody pro její podání (v této souvislosti žalobce odkázal na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu sp. zn. 2 Azs 423/2004, 3 Azs 119/2004 nebo nález Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 1146/16) a poukázal na to, že i v České republice byla mezinárodní ochrana poskytnuta osobám, které o ni požádaly až po několika letech strávených v České republice. V dalším žalobním bodě žalobce s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 5 Azs 20/2016 - 38 namítl, že důvody zajištění paušálně nevylučují možnost uložení zvláštních opatření. V posledním žalobním bodě se žalobce věnuje délce zajištění,

která mu byla stanovena na 110 dnů. Taková délka podle žalobce neumožňuje dostatečný soudní přezkum v rozumných intervalech tak, jak toto právo vyplývá z článku 5 odst. 4 Evropské úmluvy o lidských právech a z rozhodovací činnosti Evropského soudu pro lidská práva. Stanovení kratší lhůty s případným následným prodlužováním by bylo dosaženo možností žalobce nechat pravidelně přezkoumat své zajištění soudem. V tomto směru žalobce odkázal na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu sp. zn. 7 As 17/2012 a 7 As 97/2012 a také na postup Nejvyššího správního soudu ve věci sp. zn. 8 Azs 26/2018, ve které navrhl zrušení obsahově shodného § 129a odst. 3 zákona číslo 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně dalších zákonů Ústavnímu soudu z důvodu jeho protiústavnosti. Žalobce se domnívá, že stanovením délky 110 dnů jej žalovaný zbavil práva na soudní přezkum zajištění v rozumných intervalech.

4. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby a vyjádřil přesvědčení, že postupoval v souladu s právními předpisy a námitky žalobce považuje za nedůvodné.
5. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů podle § 75 odst. 2 zákona číslo 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). O žalobě rozhodl krajský soud bez nařízení jednání v souladu s § 46a odst. 8 zákona o azylu, neboť žalobce nařízení jednání nenavrl (o povinnosti navrhnout konání ústního jednání do 5 dnů od podání žaloby podle § 46a odst. 8 zákona o azylu byl přitom žalobce v napadeném rozhodnutí poučen) a krajský soud neshledal, že by ústní jednání bylo pro řádné projednání věci nezbytné (krajský soud vycházel při rozhodování výhradně z podání účastníků a správního spisu).
6. Rozhodující skutkové okolnosti zjišťoval krajský soud ze správního spisu, ze kterého se podává, že žalobce je občanem Ukrajiny, do České republiky dojíždí za prací již od roku 2003 a naposledy na naše území přijel z Ukrajiny v roce 2015. Rozhodnutím Policie České republiky ze dne 1. 7. 2021 byl žalobce zajištěn za účelem správního vyhoštění, které mu bylo uloženo rozhodnutím téhož správního orgánu ze dne 18. 4. 2021 na 18 měsíců s právní mocí 29. 4. 2021 (doba k vycestování byla žalobci stanovena do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí). Dne 3. 7. 2021 podal žalobce žádost o udělení mezinárodní ochrany, kterou žalovaný rozhodnutím ze dne 2. 8. 2021 zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 2 zákona o azylu a následně podanou správní žalobu zdejší krajský soud zamítl rozsudkem ze dne 8. 10. 2021 č. j. 20 Az 18/2021 - 37. Žalobce ani po skončení řízení před krajským soudem nevycestoval z České republiky. Dne 14. 12. 2021 byl žalobce při pobytové kontrole zadržen policií a rozhodnutím krajského ředitelství Policie České republiky ze dne 15. 12. 2021 byl opětovně zajištěn na 30 dnů za účelem správního vyhoštění. Po zajištění podal žalobce dne 18. 12. 2021 ve Vyšních Lhotách opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany a napadeným rozhodnutím žalovaného ze dne 21. 12. 2021 byl opětovně zajištěn se shora uvedeným odůvodněním.
7. Předmětem soudního přezkumu je rozhodnutí žalovaného o zajištění žalobce coby žadatele o mezinárodní ochranu podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu.
8. Podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu *ministerstvo může v případě nutnosti rozhodnout o zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany v přijímacím středisku nebo v zařízení pro zajištění cizinců, nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření, jestliže byla žádost o udělení*

mezinárodní ochrany podána v zařízení pro zajištění cizinců a existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání podle evropského zatýkacího rozkazu k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu odnětí svobody do ciziny, nebo je pozdržet, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve.

9. Podle § 46a odst. 5 zákona o azylu, *Ministerstvo v rozhodnutí o zajištění stanoví dobu trvání zajištění, kterou lze prodloužit, a to i opakovaně, nejdéle na 120 dnů.*
10. Podle § 47 odst. 1 zákona o azylu se zvláštním opatřením rozumí *rozhodnutím ministerstva uložená povinnost žadatele o udělení mezinárodní ochrany a) zdržovat se v pobytovém středisku určeném ministerstvem, nebo b) osobně se hlásit ministerstvu v době ministerstvem stanovené.*
11. Podle § 47 odst. 2 zákona o azylu dále platí, že *ministerstvo může rozhodnout o uložení zvláštního opatření žadateli o udělení mezinárodní ochrany, jestliže nastanou důvody podle § 46a odst. 1 nebo § 73 odst. 3, ale je důvodné se domnívat, že uložení zvláštního opatření je dostatečné k zabezpečení účasti žadatele o udělení mezinárodní ochrany v řízení ve věci mezinárodní ochrany.*
12. Úvodem je třeba zdůraznit, že zajištění, ať již podle zákona o pobytu cizinců nebo podle zákona o azylu, představuje krajní prostředek, jehož následkem je omezení nebo (v závislosti na povaze, délce, důsledcích a způsobu zajištění) zbavení osobní svobody cizince. Lze je použít pouze při splnění zákonných podmínek, v daném případě konkrétně těch, které jsou uvedeny v § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Zajištění podle příslušného zákonného ustanovení má za cíl znemožnit zneužití zákona o azylu podáním účelové žádosti o mezinárodní ochranu a dosažení takových podmínek, které cizinci umožní vyhnout se již uloženému správnímu vyhoštění (typicky útekem a přerušením kontaktu s orgány veřejné správy).
13. Krajský soud má ve shodě se žalovaným za to, že podmínky pro zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu v případě žalobce splněny byly. Není sporné, že žalobce podal žádost o mezinárodní ochranu v zařízení cizinců a také skutečnosti uvedené v napadeném rozhodnutí dostatečně odůvodňují závěr, že žádost podal pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, které mu již bylo uloženo. Krajský soud přitom nesdílí námitku žalobce, podle které žalovaný v napadeném rozhodnutí neuvedl, v čem přesně by byl průběh správního řízení ve věci mezinárodní ochrany ohrožen. Žalovaný v dané věci správně poukázal na pobytovou historii žalobce a správně vystihl, že žalobce o udělení mezinárodní ochrany opakovaně žádal až po zadržení policií a zajištění za účelem realizace správního vyhoštění. Podle přesvědčení krajského soudu se jedná přesně o tu situaci, na kterou dopadá § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Dosavadní chování žalobce totiž nedává příliš velkou naději, že žalobce bude vyčkávat na skončení jeho řízení o udělení mezinárodní ochrany, v případě zamítnutí žádosti dobrovolně z České republiky vycestuje a nebude se vyhýbat uloženému správnímu vyhoštění. Žalobce rozhodně v žalobě neuvedl nic, co by přes jeho předchozí jednání dávalo v tomto směru jakoukoliv záruku. Splněna je také podmínka spočívající v možnosti podat žádost o udělení mezinárodní ochrany dříve. Žalobce v rámci informací k žádosti o mezinárodní ochranu uvedl, že do České republiky

přijel z Ukrajiny naposledy v roce 2015. Pokud měl vskutku obavy z pronásledování nebo vážné újmy v zemi původu, měl dostatek časového prostoru, aby žádost o udělení mezinárodní ochrany podal. Je sice pravdou, že zákon o azylu nestanoví pro podání žádosti o mezinárodní ochranu žádnou lhůtu od vstupu na území České republiky, ale v přezkoumávané věci není žalobci vytýkáno samo o sobě opožděné podání žádosti, ale její účelové podání v návaznosti na uložené správní vyhoštění a policejní zajištění. Pokud cizinec, který pobývá několik let na území České republiky, podá žádost o udělení mezinárodní ochrany opakovaně (zde konkrétně dvakrát) pouhých několik dnů (2 až 3 dny) poté, kdy byl zajištěn za účelem správního vyhoštění, představuje to vskutku velice silnou indicii pro domněnku, že žádost byla podána právě a pouze proto, aby bylo zabráněno aktuálně hrozícímu vyhoštění, resp. aby toto vyhoštění bylo alespoň oddáleno. Na rozdíl od žalobce nespátřuje krajský soud napadené rozhodnutí ani za vnitřně rozporné s ohledem na deklarovaný záměr žalovaného nezamítnout žádost jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. h) zákona o azylu. Pokud se žalovaný rozhodl přes domněnku o účelovém podání žádosti posoudit ji věcně, což je nepochybně postup ve prospěch žalobce jako žadatele o mezinárodní ochranu, tak z toho rozhodně nelze bez dalšího dovozovat, že by tím jakkoliv relativizoval své předchozí závěry o účelovém podání žádosti, které mají navíc oporu v jeho zjištěních a ve správním spise. Vztahem § 16 odst. 1 písm. h) zákona o azylu k § 46a odst. 1 písm. e) téhož zákona se již navíc zabýval opakovaně Nejvyšší správní soud, který např. v rozsudku ze dne 15. 2. 2017 č. j. 10 Azs 284/2016 - 35 potvrdil správnost závěru Krajského soudu v Ústí nad Labem ve věci sp. zn. 75 Az 42/2016, podle kterého *„je nutno rozlišovat mezi pojmy ‘zjevně nedůvodná’ žádost o mezinárodní ochranu a ‘účelová žádost’ coby důvod pro zajištění cizince. Pro naplnění důvodu zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu totiž postačí pouze zjištění, že existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o mezinárodní ochranu je účelová. Na rozdíl od toho musí být pro naplnění podmínek § 16 odst. 1 písm. h) téhož zákona navíc prokázáno, že žadatel neuvedl žádné azylově relevantní důvody; žádost totiž může být účelová, přesto nemusí být zjevně nedůvodná.“* V rozsudku ze dne 28. 2. 2017 č. j. 4 Azs 9/2017 - 31 pak Nejvyšší správní soud doplnil, že: *„Skutečnost, že žadatel v žádosti o mezinárodní ochranu podané v zařízení pro zajištění cizinců uvádí skutečnosti, které mohou být při meritorním posouzení sbledány azylově relevantními, tak nevylučuje postup podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Zajištění postupem podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu závisí na objektivních okolnostech případu, které zakládají oprávněné důvody se domnívat, že žádost o mezinárodní ochranu je účelová (např. dosavadní jednání cizince, délka pobytu na území, osobní poměry apod.). To odpovídá účelu tohoto institutu, kterým je zajištění efektivní kontroly nad průběhem správního řízení o vyhoštění v situaci, kdy cizinec během řízení uplatní své právo požádat o mezinárodní ochranu.“* I z citovaných rozhodnutí tak vyplývá, že rozhodně není vyloučeno, aby žalovaný zajistil žalobce podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu, a přesto následně posoudil jeho žádost o udělení mezinárodní ochrany věcně a nezamítl ji jako zjevně nedůvodnou. Postup žalovaného je tak zcela v souladu s ustálenou rozhodovací praxí správních soudů.

14. Pokud jde o možnost uložení zvláštních opatření podle § 47 zákona o azylu (povinnost zdržovat se v pobytovém středisku určeném ministerstvem, nebo osobně se hlásit ministerstvu v době ministerstvem stanovené) namísto zajištění, tak podle přesvědčení krajského soudu by v daném případě nebylo účelu zajištění těmito alternativními prostředky dosaženo. Volba zmíněných zvláštních opatření je totiž vázána na předpoklad, že žadatel bude se státními orgány spolupracovat při realizaci těchto

opatření a že jejich uložení je dostatečné k zabezpečení jeho účasti nejen v řízení ve věci mezinárodní ochrany, ale také pro případ výkonu rozhodnutí o vyhoštění, kdyby se rozhodnutí o správním vyhoštění stalo vykonatelným v důsledku negativního výsledku řízení o mezinárodní ochraně (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 6. 2017 č. j. 1 Azs 349/2016 - 48). Za situace, kdy se žalobce pohyboval v České republice bez příslušného pobytového oprávnění, nerespektoval uložené správní vyhoštění a o mezinárodní ochranu žádal opakovaně až v návaznosti na své zadržení a zajištění podle zákona o pobytu cizinců, jsou obavy z toho, že žalobce uvedená mírnější opatření respektovat nebude, zcela opodstatněné. Také v tomto směru se tak krajský soud ztotožňuje se závěry žalovaného.

15. Za důvodné nepovažuje krajský soud ani námitky žalobce o tom, že nepáchal žádnou trestnou činnost a svým jednáním nenarušoval veřejný pořádek. Žalobce nebyl zajištěn z důvodu nebezpečí pro bezpečnost státu nebo veřejný pořádek podle § 46a odst. 1 písm. c), ale podle písm. e), které vymezuje jiné předpoklady zajištění (viz výše) a ty byly v dané věci splněny, jak shora uvedeno.
16. Ani poslední žalobní bod týkající se délky zajištění neshledal krajský soud jako důvodný. Délka zajištění je stanovena v § 46a odst. 5 zákona o azylu tak, že je ponechána na úvaze ministerstva a omezena horní hranicí 120 dnů. Žalovaný správní orgán v napadeném rozhodnutí srozumitelně odůvodnil, jak dospěl k závěru o délce 110 dnů a podle závěru krajského soudu přitom nijak nevybočil z mezí správního uvážení ani jej nezneužil. Uvedený závěr navíc odpovídá aktuální rozhodovací praxi správních soudů. Nejvyšší správní soud se na podkladě podobných kasačních námitek (včetně argumentu o rozporu s článkem 5 odst. 4 Úmluvy) zabýval délkou zajištění podle § 46a odst. 5 zákona o azylu v rozsahu 110 dnů (odůvodněnou téměř shodně jako v přezkoumávané věci) již v rozsudku č. j. 1 Azs 316/2017 - 43 ze dne 7. 2. 2019, ve kterém konstatoval, že klíčovou okolností podstatnou pro odůvodnění stanovené doby zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu je skutečnost, že v tomto typovém případě je účel zajištění z povahy věci provázán s délkou řízení o mezinárodní ochraně. Jinými slovy, nelze osobu zajistit na dobu kratší, než je doba řízení o mezinárodní ochraně, přičemž opačný postup by vedl ke zmaření účelu institutu zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu. K požadavku periodického přezkumu důvodů zajištění se v daném rozsudku vyjádřil v bodě [37], kde uvedl: *„Související námitce požadavku na periodický přezkum důvodů zajištění, kterému dle stěžovatele stanovená maximální doba de facto brání, kasační soud nepřisvědčil s ohledem na skutečnost, že stěžovatel může v zajištění požádat žalovaného o opětovné posouzení důvodů zajištění dle § 46a odst. 10 zákona o azylu.“* S uvedenými závěry krajský soud souhlasí a nemá důvod postupovat v nyní souzené věci jinak. Podle přesvědčení krajského soudu je přitom právo žalobce na efektivní soudní přezkum důvodů zajištění vyplývající z článku 5 odst. 4 Úmluvy zajištěno také tím, že pokud by až po vydání napadeného rozhodnutí o zajištění nastaly podstatné změny, které by měly vliv na zákonnost zajištění, byl by to důvod pro jejich zohlednění a pro prolomení zásady vázanosti správního soudu skutkovým a právním stavem, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 9. 2019 č. j. 9 Azs 193/2019 - 48). V nyní souzené věci však žalobce v žalobě ani ke dni rozhodnutí krajského soudu žádné nové skutečnosti nastalé až po vydání rozhodnutí o zajištění neoznačil, ani neuvedl, v čem konkrétně je v jeho případě úvaha žalovaného o délce zajištění nesprávná nebo nepřiměřená. Své

námítky zaměřil výhradně na právní argumentaci, která však není z výše uvedených důvodů správná. Stejně tak posuzovanou věc nelze srovnávat s případem řešeným pod sp. zn. 8 Azs 26/2018, ve kterém Nejvyšší správní soud předložil Ústavnímu soudu návrh na zrušení § 129a odst. 3 zákona o pobytu cizinců, neboť dotčené ustanovení se týká podání žádosti cizince o propuštění ze zajištění (uloženého navíc podle zákona o pobytu cizinců) a nikoliv samotného (prvotního) zajištění jako v tomto případě (srov. též právní argumentaci uvedenou v usneseních Nejvyššího správního soudu sp. zn. 9 Azs 197/2021 - 43 ze dne 16. 12. 2021 nebo č. j. 2 Azs 283/2020 - 53 ze dne 30. 9. 2021, bod 20). Konečně ani odkaz žalobce na rozhodnutí sp. zn. 7 As 17/2012 a 7 As 97/2012 nelze považovat za přílehlavý, a to již proto, že se týkaly zajištění (prodloužení zajištění) podle zákona o pobytu cizinců. Pro zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu je délka kolem 110 dnů obecně vnímána v rozhodovací praxi správních soudů jako přiměřená a odpovídající účelu tohoto zajištění (kromě již výše uvedených rozhodnutí potvrdil tuto výkladovou praxi Nejvyšší správní soud naposledy v usnesení ze dne 16. 12. 2021 č. j. 9 Azs 197/2021 - 43).

17. Krajský soud z výše uvedených důvodů žalobu zamítl jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s.
18. Podle § 60 odst. 1 s. ř. s. krajský soud žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobce ve věci úspěch neměl a žalovanému podle obsahu spisu nad rámec jeho běžné úřední činnosti žádné náklady nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je **možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu.

Ostrava 21. ledna 2022

JUDr. Martin Láníček
samosoudce